

MAGASINET

stefanus

45. ÅRGANG – NR. 3 / MAI 2015

Tema: Retten å skifte tro

Tyrkia: Hele familien konverterte

Side 4-5

VERDEN

Farlig å skifte tro

SIDE 3-5

AFRIKAS HORN

Nye partnere

SIDE 11

IRAK

Khalida hjelper alle

SIDE 12-14

NORGE

Ramazan på besøk

SIDE 15

Foto: Thea E. Haavet

LEDER

Synspunkter på lederen kan sendes direkte til:
hag@stefanus.no

Store utfordringer på Afrikas Horn!

Stefanusalliansen er en dynamisk, omstillingsvillig og ekspansiv organisasjon med store ambisjoner. Vi ønsker å bidra til å formidle evangeliet om Jesus Kristus til tro og etterfølgelse; særlig blant unådde folkegrupper, og sist, men ikke minst, der hvor åpen misjonsvirksomhet blir hindret. Vi ønsker å kjempe mot forfølgelse og arbeide for trosfrihet og religionsfrihet som en universell menneskerettighet. I alt vårt arbeid er vi opptatt av å yte praktisk omsorg for hele mennesket og fremme kristent samfunnsansvar.

Det finnes store utfordringer overalt i verden, og vi er nødt til å prioritere. Noe må gjøres, og noe må overlates til andre. En av flere regioner vi er opptatt av, og som du vil få høre mye om i tiden fremover, er utvilsomt Afrikas Horn. Denne regionen som omfatter Djibouti, Eritrea, Etiopia, og Stor-Somalia (Somaliland, Puntland og Somalia), byr på store utfordringer innen både misjon, diakoni, bistand, trosfrihet og menneskerettigheter. Somalia og Eritrea er blant «verstinglandene» i verden med hensyn til trosfrihet og forfølgelse. Hele regionen har mange folkegrupper som ikke enda har hørt evangeliet.

Den islamistiske terrororganisasjonen Al-Shabaab representerer en betydelig utfordring både i Somalia og i nabolandene. Somalia er i likhet med nabolandet Djibouti muslimsk. Eritrea styres med jernhånd av diktatoren Isayas Afewerki. Landet består av en religiøs majoritet av sunni-muslimer og kristne (i hovedsak ortodokse og katolske). Myndighetene begrenser trosfriheten til å omfatte muslimer, ortodokse, katolikker og lutheranere, men i likhet med andre (som f.eks. pinsevenner, adventister, og Jehovas vitner) utsettes også disse for utstrakt religiøs sensur. Etiopia er det mest velfungerende landet i regionen med sterk økonomisk vekst. Landet har en stor prosent kristne, de fleste ortodokse, men den protestantiske andelen vokser sterkt. Trosfriheten står sterkt i lovgivningen, men det er ingen tvil om at det stadig forekommer religiøse overgrep både fra myndighetenes og lokalbefolkningens side. Særlig viser den ortodokse kirke liten toleranse overfor både protestanter og muslimer. Et ferskt eksempel er Adwa i Nord-Etiopia. Her nektes både protestanter og muslimer byggetillatelse til

egne gudshus og retten til land hvor de kan gravlegge sine døde. I Gondar lenger vest, blir protestantiske kristne steinet når de vitner om sin tro.

Etiopia byr på mange utfordringer og er samtidig et «bro-byggerfolk» til andre. Mekane Yesus-kirken er en sterkt voksende protestantisk kirke, som er opptatt av gode relasjoner til andre kirkesamfunn. Stefanusalliansen utfordres av kirken til å bistå med trosfrihetsundervisning blant kirkeledere og til misjon og diakoni i den nordlige og nordøstlige delen av landet. Kirken ønsker å utruste sine ledere til å forstå hva trosfrihet er og til å håndtere den krevende religiøse smeltingen som Afrikas Horn er. På misjonsfronten utfordres vil til å støtte kirkens arbeid blant den muslimske Afar-befolkningen, som holder til i både Etiopia, Djibouti og Eritrea. Afar-folket er en stor minoritetsgruppe som har en samlet

Somalia og Eritrea er blant «verstinglandene» i verden med hensyn til trosfrihet og forfølgelse.

befolkning på flere millioner mennesker. Videre ønsker kirken at vi bidrar med hjelpearbeid i en av flere eritreiske flyktningeleirer på den etiopiske siden av grensen, særlig blant Kunama-folket i Tigray-provinsen. Vi kan også nevne andre mulige tilknytningspunkter til vårt arbeid. Etioperne ønsker å bli kjent med og hente inspirasjon fra Mamma Maggies oppofrende arbeid i slummen i Kairo. Videre har Mekane Yesus-kirken allerede flere teltmakermisjonærer på plass både på Den arabiske halvøy og andre steder.

Var det noen som sa at livet var kjedelig og meningsløst? Jeg håper du lar deg begeistre og blir med! Du kommer til å få høre mer om Afrikas Horn i tiden fremover!

Hans Aage Gravaas
generalsekretær

Utgever Stefanusalliansen
Ansvarlig redaktør Hans Aage Gravaas
Redaktør Thea Haavet
Redaksjon Elisabeth Engelsviken
Kristin Storaker
Jan-Eivind Viumdal
Birgit Solbakken

Design og trykk Kai Hansen Trykkeri
Forsidefoto Jan-Eivind Viumdal
Opplag 18 000
Kontor Trondheimsveien 137
Postadresse P.b. 6603 Rodeløkka, 0502 Oslo
Telefon 23 40 88 00

E-post post@stefanus.no
Hjemmeside www.stefanus.no
Styreleder Jan Gossner
Repr.skapsleder Karin Riska
Org. nr. 970276432
Bankgiro 3000 14 57922 Gavekonto
Revisor BDO AS

Når det er farlig å skifte tro...

Retten til å skifte tro er en universell menneskerettighet. Likevel kan konvertering føre til tap av rettigheter og liv i store deler av verden.

Tekst: Kristin Storaker

Foto: Shareif Ali Shareif/Morning Star News

I artikkel 18 i FNs verdenserklæring om menneskerettigheter, enstemmig vedtatt i FN i 1948, står det:

– Enhver har rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Denne rett omfatter frihet til å skifte religion eller tro, og frihet til enten alene eller sammen med andre, og offentlig eller privat, å gi uttrykk for sin religion eller tro gjennom undervisning, utøvelse, tilbedelse og ritualer.

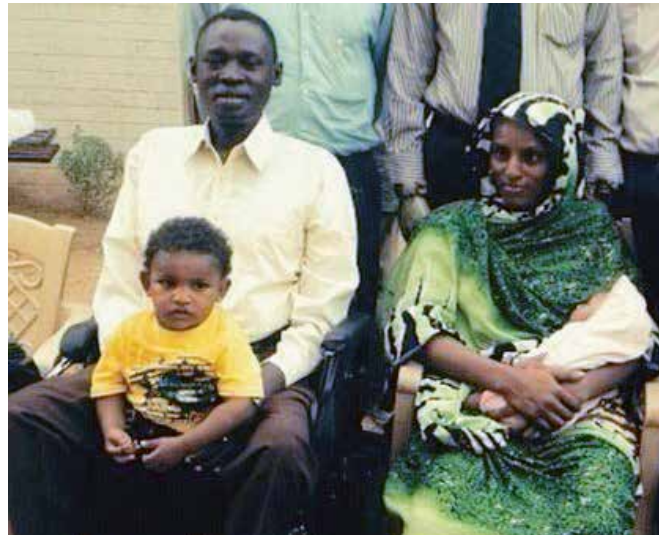
Retten til å skifte tro er nært knyttet til retten til å misjonere – som også er beskyttet av de internasjonale menneskerettighetene, så lenge det gjøres på en ærlig og redelig måte. For Stefanusalliansen som misjons- og menneskerettighetsorganisasjon, er retten til å skifte tro en grunnpilar i vårt arbeid. Retten innbefatter alle former for konvertering, enten man skifter til eller fra kristen tro, eller til eller fra et annet livssyn.

I følge Pew forskningscenter har 21 stater lover som forbyr konvertering.

Troen går til kjernen av vår personlige identitet og er med på å forme hvem vi er og hva vi gjør. Tro er også et viktig element i familiers og samfunns felles identitet. Når noen viker fra normen og melder seg ut av majoritetstroen, kan det skape problemer, både i familie, blant venner og i nabolag. I Tyrkia kan for eksempel mennesker som blir kristne, oppleve at familie og venner ikke vil ha noe mer med dem å gjøre, og de kan risikere å miste jobben. Det er ikke lett.

Ikke alle er enige

Selv om menneskerettighetserklæringen ble enstemmig vedtatt, betyr ikke det at alle stemte for. Ingen stemte mot, men åtte stater avholdt seg fra å stemme på grunn av uenighet. En av dem var Saudi-Arabia, som ikke kunne stå inne for retten til å skifte tro. Den saudiske kongen mente at menneskerettighetene krenket sharialoven, og at de ikke tok hensyn til ikke-vestlig religiøs og kulturell kontekst.

Sudanske Meriam Ibrahim ble dømt til døden for «frafall fra islam» fordi faren hennes var muslim og hun selv praktiserte kristen tro. Sudan er en av mange land som har en lov mot konvertering.

Å skifte tro er ikke uproblematisk. Det kan fremkalle reaksjoner fra både stat og samfunn. Ifølge Pew forskningscenter har 21 stater lover som forbyr konvertering. Forekomsten av disse lovene er høyest i Midtøsten og Nord-Afrika, hvor 60 prosent av landene har slike lover.

Det finnes også lover som søker å begrense konvertering. India er et av landene som har såkalte anti-konverteringslover, som nå også er på trappene i Burma. I disse landene er religion knyttet nært opp til nasjonalitet – til det punkt at det blir vanskelig å skille. «India for hinduer» og «Burma for buddhister» er slagord fra henholdsvis den hindunasjonalistiske bevegelsen i India og den buddhistnasjonalistiske bevegelsen i Burma. Vi ser også tendenser til denne nasjonalismen i ortodokse Russland.

«Dere er heldige»

Mange ønsker å kontrollere andres tro. Stater truer med tap av statsborgerskap og dødsstraff hvis man tror «feil». Familier frykter vanære og driver sine nærmeste vekk. På de to neste sidene finner du en oversikt over hvordan det er å skifte tro i verden i dag.

Da jeg besøkte FN i New York i fjor høst, traff jeg en diplomat fra Den arabiske halvøy. Jeg fortalte han om mitt arbeid. Da ble han stille og sa: «Dere er heldige som har trosfrihet.» Den arabiske diplomaten har rett. Vi er heldige som har trosfrihet. Sammen kjemper vi for at alle skal være like heldige: Trosfrihet for alle.

Status:

Retten til å skifte tro

Mexico

I det hovedsakelig katolske landet opplever noen protestanter diskriminering og forfølgelse. I en landsby i delstaten Chiapas ble 47 beboere utvist i 2012, kun fordi de var protestanter. I januar i år forpliktet mexicanske myndigheter seg til å beskytte protestantene og hjelpe dem vende tilbake til landsbyen sin. Til tross for lovnad om beskyttelse ble protestantene møtt med krav om å konvertere til katolisismen og høye bøter for at de skulle få lov til å flytte hjem igjen. Protestantene fikk ikke den hjelpen de ble lovet og er fortsatt fordrevet fra sine hjem.

Egypt

Konvertering anses ofte som et svik mot islam og familien. Mange konvertitter må leve med risikoen for å bli utstøtt, fysisk angrepet og noen ganger drept av sine familier. Mens egyptiske konvertitter fra kristendom til islam ikke møter juridiske hindringer, opplever de som konverterer bort fra islam store problemer. Konvertitter fra islam, hvis konvertering blir offisielt kjent og som allerede er gift, risikerer å få sitt ekteskap annullert og miste foreldre retten. Kvinnelige konvertitter risikerer å miste sin arverett. Nasjonale ID-kort viser religionstilhørighet. Å endre til islam er uproblematisk, men å endre fra islam er så godt som umulig.

Retten til å skifte tro utfordres i mange land. Her er eksempler på reaksjoner konvertitter møter.

Sudan

Apostasi, det vil si å forlate en religion, i dette tilfelle islam, er forbudt. Blir du funnet skyldig i apostasi får du en sjanse til å angre. Frastår du denne sjansen risikerer du dødsstraff. Etter delingen av Sudan og Sør-Sudan i 2011 har antallet apostasisaker økt dramatisk. Den mest kjente saken er Meriam Ibrahim som ble dømt til døden og 100 piskeslag for å ha forlatt islam. Etter vellykket internasjonalt press er i dag Meriam løslatt og i trygghet i eksil.

Iran

Iran har apostasilov, og det er dermed forbudt å forlate islam. Apostasi kan straffes med dødsstraff. Den mest kjente saken er Youcef Nadarkhani som ble dømt til døden for apostasi i 2009. Nadarkhani som vokste opp i en muslimsk familie sier han ikke hadde noen tro før han ble kristen. Etter en vellykket internasjonal appellkampanje ble Nadarkhani frikjent fra dødsdommen og løslatt i 2012.

Myanmar

Buddhistnasjonalistiske grupper som jobber etter slagordet «Burma for buddhister» blomstrer i takt med nyvunnen yringsfrihet i Myanmar. Gruppene har sterk innflytelse i samfunnet, også inn i regjeringskorridorene. Regjeringen fremmet i 2014 et lovforslag om konvertering. Forslaget forventes vedtatt i parlamentet i løpet av våren. Lovforslaget krever at enhver som ønsker å gå fra en religion til en annen, eller ingen, må søke om tillatelse. En lokal komité gis fullmakt til å avgjøre om konverteringen er «ekte og frivillig». Hvis komiteen mener at noen søker om å konvertere for «å fornærme eller ødelegge en annen religion» kan de bli straffet med fengsel i opptil to år.

Vietnam

Det finnes ingen offisielle forbud mot å konvertere, likevel kan det å skifte tro føre til sterke represalier fra lokalsamfunnet. Nord-vest i landet har flere konvertitter til protestantismen blitt arrestert og banket opp i forsøk på å tvinge dem til å avsverge sin nye tro. Noen landsbyer har laget egne landsbyregler som sier at konvertering vekk fra majoritetsreligionen straffes med at man blir kastet ut av landsbyen.

India

Fem delstater har aktive antikonverteringslover. Disse krever at delstatsmyndigheter skal vurderer lovligheten i enhver konvertering og iverksette straffetiltak, som bøter eller fengsel, ved bruk av «tvang, lureri eller overtalelsmidler» i konverteringen. Lovene er svært diffuse og blir misbrukt for å angripe religiøse minoriteter, og bidrar dermed til økt stigmatisering av religiøse minoriteter og deres aktiviteter. Delstater med antikonverteringslover har flere tilfeller av vold og angrep mot kristne enn delstater uten slike lover. Mange av angrepene som forekommer mot kristne skjer under anklager om konverteringsarbeid.

Flere land ...

Dette er ikke en fullstendig oversikt. I Saudi Arabia er islam den eneste godkjente religionen og apostasi kan straffes med døden. Apostasi er også forbudt i Jemen. I Somalia og Uganda er konvertitter fra islam utsatt for forfølgelse fra sivilsamfunnet. I Nord-Korea er all religiøs tro forbudt, og retten til å skifte tro dermed ikke-eksisterende.

Den mystiske gateselgeren

Alper er 32 år og en av lederne i Den evangeliske kirken i Antalya, som Stefanusalliansen har samarbeidet med i flere år. Her forteller Alper om veien frem til en kristen tro.

Tekst: Gisle Skeie

Foto: Jan-Eivind Viumdal

– Som de aller fleste tyrkere, kommer jeg fra en muslimsk familie. Vi kjente ingen kristne. I landsbyen hvor jeg vokste opp, var det sommerskole i moskeen med undervisning i Koranen. Som gutt elsket jeg Gud og ba fem ganger om dagen.

– I 1996 flyttet jeg hit til Antalya for å gå på videregående skole. Langt borte fra det daglige, religiøse livet ble jeg mindre opptatt av islam som «den eneste veien». Men jeg syntes at både kristne og muslimske land stod for så mye krig og fiendskap, og jeg bestemte meg for å vende all religion ryggen. Jeg fortsatte likevel å tro på en Gud.

Gateselgeren

– Selv om jeg tankemessig var tilfreds, så savnet hjertet mitt noe. Etter to år sa jeg til meg selv: «Dersom det finnes en Gud, så må det være mulig å finne ham.» Jeg leste mye filosofi, og jeg søkte meningen med livet og verden. En dag, mens jeg så på filosofibøker i en gatebod, viste selgeren meg Det nye testamente. Det var første gang jeg holdt det i mine hender.

– I tre måneder stod det i hyllen min, før jeg begynte å bla litt. Johannes-evangeliet fascinerte meg, særlig ordene om at Gud er kjærlighet, siden jeg var oppdratt til bare å frykte Gud. Og det var første gang jeg leste at Jesus ikke bare er en profet, men Gud selv, i en menneskelig kropp. Akkurat dette er

det vanskelig å akseptere som muslim, fordi det er blasfemisk å sidestille et menneske med Gud.

Menigheten

– Jeg begynte å gå på gudstjenester her i Den evangeliske kirken i Antalya og satt helt bak og lyttet. Jeg kjente et tomrom i hjertet bli fylt, litt etter litt, av Guds kjærlighet. Jeg kjempet med meg selv, men etter ni måneder innså jeg at jeg var blitt en etterfølger av Jesus Kristus, og bekjente at han var min frelser og Gud. Det var i september 2000.

– Folk tror du er hjernevasket, om du blir kristen i Tyrkia. Det er et sjokk for dem. Min pastor, Ramazan Arkan, ba for meg og støttet meg mye i den tiden. Far var den første jeg fortalte det til. Han ble rasende. «Du kan ikke bli kristen, du er muslim!» Han truet meg å fortelle det til noen andre i familien. Selv gamle venner lo og gjorde narr av meg. «Haha, hvor

mange guder tror du på?» Det er så mange rare forestillinger om kristne her i landet.

Forandring

– Etter en stund ble vennene mine vant til at jeg var kristen. Også familien min har jeg i dag fått et godt forhold til. De så at det var alvor, for jeg endret livsførsel. Jeg var vant til å drikke mye og ha en ganske destruktiv livsførsel. Dette ble det slutt på. Og det var stort da hele familien min kom til kirken da jeg ble gift her for fem år siden. Far har også vært med på gudstjenester iblant.

– Det hører med til historien at gateselgeren som rakte meg nytestamentet den gangen, var Ramazan, vår kjære pastor! Nå har jeg vært en del av menigheten i over 15 år, og Ramazan har betydd mye for meg, helt fra mine første, vakkende skritt som kristen. Og jeg har fått nye søstre, brødre, mødre og fedre. Det er bare ett ord som dekker

Ble kristen på «shopping»

Melissa er 22 år gammel og lovsangsleder i Den evangeliske kirken i Antalya. Hennes vei inn i menigheten handler om nysgjerrighet, kreftsykdom og kjærlighet.

Tekst: Gisle Skeie

Foto: Jan-Eivind Viumdal

– Mamma, pappa og jeg flyttet til Antalya da jeg var ni. De regnet seg som muslimer, men gikk nesten aldri i moskeen. Jeg har alltid elsket å se film, og som barn så jeg ofte utenlandske filmer hvor mennesker holdt på med ulike aktiviteter i kirken. Jeg tenkte at det var veldig annerledes fra min egen religion og ble nysgjerrig. Da jeg var tretten år, oppdaget jeg plutselig denne kirken, og de sa at jeg var velkommen. Men jeg måtte komme sammen med foreldrene mine, siden jeg var under atten år. Hjemme fortalte jeg at jeg hadde funnet en kirke, et vakkert og fredfylt sted. De ble veldig sinte og sa: «Hva skal du med en annen religion? Det vi har er bra nok for oss.»

Mange kirkebesøk

– Jeg ble derfor overrasket da moren min likevel ville bli med meg. Hun var kreftsyk på den tiden, og jeg tror hun var på utkikk etter trøst og støtte. Og vi elsket det fra første besøk, begge to! Vi kom tilbake søndag etter søndag, mens vi løy til pappa og sa at vi skulle ut og shoppe.

– Mamma ble kristen før meg, og det overrasket meg veldig. Jeg tror hun fant fred og åndelig helbredelse her i menigheten, før hun døde et par år

senere. Jeg ble kristen noen uker etter henne, en søndag da Gud rørte hjertet mitt og jeg ikke klarte å stoppe å gråte. Jeg ristet og var så glad, helt ned i dypet av meg. Jeg klarer ikke å beskrive det.

– Vi ble selvsagt nødt til å fortelle det til pappa. Først ble han litt sint, men ganske raskt sa han: «Nå må jeg bli med dere i kirken, for å beskytte dere!» Han hadde ikke regnet med at han skulle like det så godt, fra første besøk! Han sa at han så «ekte kjærlighet og ekte vennskap». Hver søndag dro vi hit sammen, alle tre, selv om pappa fortsatte å se på seg selv som ikke-kristen. Som tenåring hendte det at jeg ikke orket å dra i kirken på søndagene, men da sa pappa: «Jo, vi må dra!» Han kjente at noe var annerledes der, noe godt som han ikke hadde opplevd før.

Farens vei

– Så døde mamma. Og bare et halvt år senere døde også farmor. Dette gikk veldig hardt inn på pappa. Jeg tenkte at han aldri kom til å bli kristen. For vi hadde bedt så mye for mamma, hele menigheten, og likevel var hun ikke blitt frisk. Så hvorfor skulle pappa begynne å tro på Jesus? Men han fortsatte likevel å bli med meg i kirken. Og flere år senere, da han omsider ga sitt liv til Jesus, var det ikke så dramatisk. Bare utrolig vakkert.

– Mange her får problemer med familien når de blir kristne. Men jeg har ingen søsken, og vi har heller ingen stor slekt. Det er bare pappa og meg. Vi bor fremdeles sammen, selv om jeg jobber og tjener egne penger. Men vår familie er her i menigheten, som tok så varmt imot oss den gangen for ni år siden. Jeg elsker menneskene her!

Trosfrihet for alle – en kampsak for kristne?

Over tre fjerdedeler av verdens befolkning lever i land hvor trosfriheten er sterkt begrenset. Det kan vi som kristne ikke lukke øynene for.

Tekst og foto: Thea Elisabeth Haavet

Trosfrihet er under angrep. Flere og flere mennesker opplever diskriminering, undertrykkelse, vold og til og med død på grunn av sin tro – eller mangel på tro. Det skjer på alle kontinenter, og mennesker fra alle trosretninger rammes.

Å finne gode måter å bekjempe den økende religiøse forfølgelsen er en av vår tids viktigste utfordringer. Vi i Stefanusalliansen mener at kristne burde stå i frontlinjen i kampen for større trosfrihet for alle – både for kristne og de som tror på noe annet eller ikke har noen tro.

Men hvorfor skal vi som kristne også bry oss om trosfrihet for muslimer,

hinduister og mennesker som tilhører andre religioner? Skal vi ikke bry oss om våre egne først? Og hvorfor skal en misjonsorganisasjon forsvare andres rett til ikke å tro på Jesus?

Gjelder alle

Men vårt engasjement bør ikke stoppe med våre egne. Ofte går deres store lidelser ubemerket forbi oss. Det er ikke så ofte den vanlige kirkegjengeren er klar over at hindunasjonalister daglig angriper kristne i India; at pinsevenner i Eritrea sitter fengslet i konteinere ute i ørkenen; at over 400 kristne har blitt arrestert i Iran i løpet av de siste fire årene. Alt for få klarer å ta inn over seg alvoret i situasjonen for kristne i Midt-østen, at kristendommens fødested nå tømmes for kristne. Naturligvis er det viktig og riktig av oss som kristne å reagere på dette.

Vårt engasjement bør altså ikke stoppe ved våre egne. I tillegg til å lide med de lemmene i Kristi kropp som lider, er vi også kalt til å elske vår neste uansett hvilken tro han eller hun har. Lignelsen om den gode samaritaner illustrerer hvordan Jesus tenker om dette. Samaritanere var på Jesu tid det ytterste eksempelet på den religiøst og etniske «andre». Hatet mellom jøder og samaritaner var så sterkt at de kunne gå lange omveier for å unngå hverandre. Likevel bruker Jesus en samaritaner som helt når han skal illustrere hvordan vi skal elske de fremmede, utsatte og lidende med en praktisk kjærlighet.

Skapt i Guds bilde

Selv om Bibelen ikke argumenterer ut fra moderne menneskerettighetstenkning, er den full av oppfordringer til å elske våre medmennesker og kjempe for rettferdighet for alle. Når vi proklamerer Guds rike og forkynner evangeliet, må vi også ta alles menneskeverd på alvor. Ord må følges av handling. Profetene i Det gamle testamente sto modig på barrikadene for å tale makten imot når Israelsfolket og dets konger krenket de svake. De som taust så gjennom fingrene med uretten som skjedde, ble også sterkt irettesatt. Profetene understreket at det var ekstra viktig at Israel som gudsfolk tok vare på utsatte grupper som farløse, enker, fremmede og innflyttere. En fremmed er som oftest en som er annerledes enn deg og meg, kanskje til og med i tro og skikk.

Gud har skapt alle i sitt bilde og alle, uansett kjønn, rase, alder eller tro, har derfor et ukrenkelig menneskeverd. I diakoni og i nød- og utviklingshjelp for fattige og marginaliserte tar kirken menneskeverdet på alvor og forskjellsbehandler ikke på grunn av tro. Den sultende får mat – uavhengig om per-

Faren i denne Rohingya-familien døde etter at han var blitt torturert av politiet i Myanmar. Årsaken var at han er muslim, mens de fleste i landet er buddhister.

Rohingya-folket i Myanmar er muslimer, og de er en av gruppene i verden som opplever mest forfølgelse på grunn av sin tro. Bør vi som kristne også forsvare deres trosfrihet? spør artikkelforfatteren.

sonen er kristen, muslim eller buddhist. Det samme burde gjelde i arbeidet for menneskerettigheter og trosfrihet.

Trosfrihetsovergrep rammer ofte hardest allerede sårbare og marginaliserte grupper, som minoriteter, kvinner, barn og flyktninger. Å kjempe for trosfrihet handler derfor både om retten til egen overbevisning og kampen for liv!

Forsvare, ikke akseptere

Der kristne lider, lider de sjelden alene. Myndigheter og ekstreme grupper som forfølger og diskriminerer på grunn av tro, er som regel ute etter alle som de definerer som «den religiøse andre». Noen ganger er andre grupper mer utsatte enn kristne. I Iran er bahaiene per definisjon frafalne fra Islam og er sterkt undertrykt på alle områder. Sommeren 2014 satt det ifølge FNs spesialrapportør tre ganger så mange bahaiere fengslet som protestantiske kristne. Rohingya muslimer i Myanmar blir ofte kategorisert som verdens mest forfulgte folkegruppe. Dersom trosfriheten blir styrket og menneskerettigheter blir etterfulgt på disse stedene, vil det

komme alle tros- og livssynsgrupper til gode – også kristne.

Kirken trenger å ta sitt kall til å kjempe for de svake og undertryktes rett på alvor, også når vi ikke deler deres tro. Alle som forfølges, trenger at noen tør å reise seg opp og forsvare deres sak. Når vi tør å lede an arbeidet for trosfrihet for alle, også for de som ikke tror det samme som oss, er det et av de sterkeste vitnesbyrdene om Guds kjærlighet vi kan gi verden. Det betyr ikke at vi likestiller ulike religioner. Som Lusannebevegelsen slo fast når de møttes i Cape Town i 2010: «Vi må skjelle mellom det å kjempe for rettighetene til mennesker med en annen tro, og det å godta sannheten i det de tror på. Vi kan forsvare andres frihet til å tro og praktisere sin religion uten å akseptere deres religion som sann.» Erklæringen avsluttes med: «Midt i alt vårt legitime arbeid for religiøs frihet for alle mennesker er det fremdeles våre hjertes dypeste lengsel at alle mennesker, skal lære kjenne Herren Jesus Kristus, fritt sette sin lit til Ham og bli frelst og komme inn i Guds rike.»

Viser Guds kjærlighet

Trosfrihet innebærer retten til å søke svar på de store spørsmålene, frihet til å tro på det du vil – eller å velge ikke å ha noen tro - og til å kunne utøve den troen fritt og uten frykt. Denne retten, sterkt beskyttet i internasjonal menneskerett, er et anliggende for alle.

I Stefanusalliansens påvirkningsarbeid ovenfor norske myndigheter løfter vi frem både kristne og andre trosgrupper som lider. Når vi underviser våre partnere menneskerettigheter og trosfrihet, understreker vi viktigheten av å være villig til å gi andre de samme rettighetene som man krever for sin egen gruppe. Vi ønsker å oppfordre og utfordre norske menigheter til å stå sammen med oss i fronten for arbeidet for trosfrihet for alle – både våre trosøsken og de som har en tro som er forskjellig fra vår.

Vi er kalt til å tjene vår neste, uten forbehold om at de deler vår tro. Vår troverdighet som kristne er avhengig av at vi ikke overser lidelsen og forfølgelsen som andre medmennesker også blir utsatt for. Klarer vi det, er det et sterkt vitnesbyrd om Guds kjærlighet!

HVA ER TROSFRIHET?

Trosfrihet innebærer retten til å søke svar på de store spørsmålene, og følge sin overbevisning fritt og uten frykt. Denne retten er sterkt beskyttet i internasjonal menneskerett, blant annet i artikkel 18 i FNs verdenserklæring om menneskerettigheter og artikkel 18 i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter. Det innebærer kortfattet retten til å:

- Tro på det du vil
(– eller å velge å ikke ha noen tro)
- Skifte tro etter eget ønske
- Utøve denne troen

Glimt fra verden

ved Elisabeth Engelsviken

BRASIL

Ed Brown taler på kongressen i Brasil

17. og 18. mars var Ed Brown fra menneskerettighetsavdelingen i Stefanusalliansen i Brasils hovedstad, Brasilia, for å delta på to viktige konferanser. Den første var lansering av en offisiell gruppe på kongressen som skal overvåke situasjonen for trosfrihet og flyktninger i verden. - Dette var en gledelig nyhet, sier Ed Brown. - I august i fjor var en kollega og jeg i samme by for blant annet å oppmuntre til nettopp å danne en slik gruppe. Allerede nå ser vi frukt av dette initiativet. En pakistansk familie, der faren var anklaget for blasfemi i Pakistan, har nå fått opphold i Brasil. Familien var lenge på Sri Lanka som illegale flyktninger. Da vi gjorde brasilianske myndigheter oppmerksomme på familien under vårt besøk i fjor, ga de beskjed til familien at de kunne bare komme seg til den brasilianske ambassaden, så ville de få oppholdstillatelse. Det var med stor glede jeg møtte dem nå. De var også med på programmet på kongressen og ble godt tatt imot. Med tårer i øynene kunne familiefaren meddele at hele familien nå er blitt brasilianske statsborgere. Han viste stolt fram sitt brasilianske pass.

På bildet ser vi fra venstre Anna Lee Stangl fra CSW, kongressmann Leonardo Quintao, Uziel Santana, leder av kristne advokaters forening og Ed Brown fra Stefanusalliansen.

Den andre konferansen foregikk på Høyesterettshuset og handlet om generelle trender i trosfrihetssituasjonen rundt om i verden.

IRAK

Thea og Birgit på besøk hos kristne venner

I påsken var Thea Haavet på besøk hos Stefanusalliansens partner i Irak. Langfredag var hun med opp i fjellene utenfor Dohok, der ingen andre enn vår partner hjelper jesidiene og de kristne flyktingene som holder til der. Gjennom hele vinteren har vår partner bidratt med varme tepper, klær, mat og hygieneartikler til de internt fordrevne.

«Bare de kristne hjelper oss. Uten dere hadde vi ikke overlevd vinteren», sa sjefen for jesidieflyktingene. Han kunne ikke få takket nok, og ba om at takken skulle sendes videre til givne i Norge.

Her er Thea sammen med en gruppe jesidibarn som mottar hjelp fra vår partner.

Uken etter påske kom også Birgit Solbakken fra Stefanusalliansens informasjonsavdeling til Nord-Irak. Stefanusalliansen støtter blant annet flyktningsarbeidet som gjøres gjennom Ankawa Evangelical Church. Her er Birgit sammen med en av kirkens frivillige, Michael, som i flere måneder har vært med å dele ut matrasjoner, leker og skolesaker til mennesker som

har måtte flykte fra hjemmene sine og som foreløpig bor i tomme hus og bygninger. Michael selv er en flyktning fra byen Bartella. Han sier at det å kunne hjelpe andre i deres vanskeligheter, gir han masse energi og kjærlighet tilbake.

Behovene er fortsatt store. Du kan være med å gi slik at trosflyktingene får sitt daglige brød - og være med å be om fred i Irak og fremtid og håp for de fordrevne.

ETIOPIA

Besøk på Afrikas Horn

Stefanusalliansen har siden 2014 hatt tett kontakt med Mekane Yesus-kirken i Etiopia med tanke på et fremtidig samarbeid. I begynnelsen av april var generalsekretær Hans Aage Gravaas og leder for internasjonal avdeling, Ingvar A. Isene, på nytt besøk i landet. Kirken hadde allerede før besøket utfordret oss på konkrete prosjekter i nord og nordøst (se lederartikkel). Sammen med sentrale kirkeledere besøkte Gravaas og Isene områder som Afar-regionen, Gondar, Aksum og Lalibela. Disse kulturelt og religiøst forskjellige områdene byr til sammen på store utfordringer innen misjon, diakoni, trosfrihet og menneskerettigheter. - Jeg er veldig inspirert etter denne turen, sier generalsekretær Hans Aage Gravaas, som forteller at etiopierne er svært begeistret over måten Stefanusalliansen arbeider på. – De tror vi kan gi viktige bidrag til både kirke og samfunn i de nevnte områdene, forteller Gravaas. På bildet ser du fra venstre: leder for internasjonal avd. Ingvar Isene, ass. generalsekretær i EECMY Paulos Shune, generalsekretær i EECMY Berhanu Ofgaa og gensekretær Hans Aage Gravaas.

KIRGISISTAN

Nytt familiesenter klar for åpning

Ingvar A. Isene og Kai Tore Bakke besøkte Kirgisistan i midten av mars. Formålet med reisen var å følge opp Familiesenteret ved Issyk Kul som nå er klart for åpning. De snakket med Guljan og Maksat Töröbekov (til høyre i bildet) som leder familiarbeidet som Familiesenteret skal være en del av.

Kirgisistan er et svært fattig land. De siste årene har islam fått et sterkt fotfeste, og de kristne kjenner at det blir stadig strammere kår. De kristne møter religiøs intoleranse, og det er vanskelig å samle dem fordi de må arbeide lange dager for å overleve. Vi håper Familiesenteret skal bli et lite fyrtårn som viser at det er mulig å skape både rom for kristen tro, og å skape arbeidsplasser. Hans Nielsen Hauge gjorde nettopp dette på begynnelsen av 1800-tallet i Norge. Håpet er at Stefanusalliansen kan bidra til dette i Kirgisistan i 2015. Da er det ikke tilstrekkelig å sette opp bygninger, men vi må sørge for at det utvikles gode praksiser som bidrar til å drive bygningsmassen på en ansvarlig og fruktbar måte. Nå vil vi ha på plass gode avtaler og en

sunn forretningsplan. Gjennom dette kan Familiesenteret bli et godt redskap til å bygge sunne familier i Kirgisistan. Eller som Guljan og Maksat selv sier: «Familiesenteret skal være med å bygge sunne familier. Gjennom sunne familier bygges sunne samfunn.»

Mamma Khalida hjelper alle

Den irakiske enken jobber døgnet rundt for å gi mat, klær og livsmot til mennesker som måtte flykte på grunn av sin tro.

Tekst: Thea Elisabeth Haavet

Jeg sitter i baksetet på en bil som er på vei fra Erbil til Dohok i Kurdistan. Det er min andre tur til Irak for å besøke våre partnere og se hvordan det går med arbeidet for å hjelpe de mange som er fordrevet fra sine hjem på grunn av sin tro.

- Ser du det fjellet? spør Khalida, og peker på en høy ås rett foran oss.

Khalida tar vare på mer enn 5 000 barn som har mistet sine fedre på grunn av terror.

– Rett på den andre siden av det holder IS til.

- Og du er ikke redd?

- Nei, vi kjører jo her hver uke. Gud vet at vi hjelper flyktningene, og Han er med oss, sier hun, sikker i sin sak.

Helt siden IS fordrev tusenvis av mennesker fra hjemstedene deres i fjor sommer, har Khalida og sønnen Fadi brukt mesteparten av sin tid på å hjelpe dem som ikke lenger har noe hjem. I dag er vi på vei opp i fjellene utenfor den kurdiske byen Dohok. Her bor en stor mengde internt fordrevne - jesidier og kristne - som ikke får hjelp av noen andre. Hver uke gjennom hele vinteren har mor og sønn trosset snø og vanskelige kjøreforhold for å komme fram med livsnødvendig mat, klær, tepper og hygieneartikler til de fordrevne. Glade mennesker strømmer til når bilen kjører inn på samlingsplassen.

- Mamma Khalida, velkommen!

Ingen annen hjelp

Sjefen for jesidiene ser at jeg har et videokamera, og kommer bort til meg. Han vil gjerne fortelle hvor mye hjelpen har betydd for dem, og takke giverne i Norge.

- Ingen andre har hjulpet oss. Uten de kristne hadde vi ikke overlevd. Dere har behandlet oss som om vi var kristne søsken. Dette kommer vi aldri til å glemme, sier han.

Sjefen leser opp navnet på en etter en familie – til sammen rundt 140. En etter

en kommer de fram for å motta en stor pose med mat. Vi får ikke lov å dra videre før vi har drukket kaffe med dem.

- Mange av flyktningene takker meg. Da sier jeg; «Nei, hjelpen er ikke fra meg. Jesus sender den til deg.» Jeg blir veldig glad når jesidiene vet at hjelpen kommer fra de kristne og takker Jesus, forteller Khalida.

Etter besøket til jesidiene, fortsetter runden til to landsbyer fulle av kristne flyktninger som Khalida og Fadi også har hjulpet gjennom vinteren. Nå er flyktningene svært bekymret for sommeren som er på vei. I Irak kan det bli opp til 50 grader på det varmeste. Uten kjøleanlegg eller vifter, kjøleskap eller fryser, kan det bli svært krevende for de fordrevne.

- Jeg ber om at kirkene i Norge og Sverige skal sende mer hjelp, for vi har foreløpig ikke nok penger til å kjøpe det de trenger til sommeren, sier Khalida.

Planter kirker

Selv om den engasjerte irakeren det siste året har brukt mye tid på å hjelpe

Sjefen for jesidiene kan ikke få takket Khalida nok for at hun har hjulpet folket hans som er blitt fordrevet av IS.

muslimsk bakgrunn går i menighetene hun planter, er de først og fremst rettet mot kristne som av ulike grunner ikke går i kirken lenger. Dem er det mange av. Hun forklarer at de fleste kristne i Irak er katolske og ortodokse, og at det ikke er vanlig å oppmuntre kirkegjengene til å lese Bibelen selv.

- Min visjon er at alle familier skal vite hvem Jesus er og lese Bibelen hver dag, ivrer hun.

Pendler til Bagdad

Tre uker hver måned tilbringer Khalida i hjembyen Erbil, der hun selv er født og oppvokst. Den siste uken bor hun i Bagdad, der hun har tilbrakt sitt voksne liv. Her fikk hun barna Rana og Fadi, og etter hvert fikk hun en prestisjefylt jobb som rektorens høyre hånd på et universitet i Bagdad. Hun elsket jobben sin, men måtte til slutt gi den opp.

- I 2004 fikk jeg første gang trusler fra ekstreme muslimer om å at jeg måtte slutte i jobben, ellers ville de drepe meg og familien min, forteller Khalida. Hun sluttet på dagen. Fem leger som jobbet på universitetet, fikk samme trusler. En av dem nektet å la frykten styre ham. Han ble drept da han kom på jobb dagen etter.

flyktningene, er hennes store lidenskap menighetsplanting. De siste ti årene har hun og teamet hennes startet mer enn hundre menigheter hjemme hos folk, i Bagdad og i Erbil, Dohok, Kirkuk, Sulamaniya og de kristne landsbyene rundt Mosul. Mange av medlemmene i disse gruppene måtte også flykte, og nå er huskirkene i Erbil fulle av fordrevne.

- Når vi samles i hjemmene, får de mulighet til å dele problemene sine med hverandre og støtte hverandre. Og hvis vi kan, så hjelper vi dem med mat og klær etter samlingen, forteller Khalida.

I løpet av uken jeg er sammen med henne, blir jeg med på møter i tre ulike huskirker. Her møter jeg også flere muslimer som har begynt å følge Jesus eller vurderer å gjøre det. En pensjonert, muslimsk professor er på møte for første gang. Han forteller at han leser i Det nye testamente hver dag.

- Jeg er muslim, men jeg elsker Jesus, sier han, og forklarer: - Jeg en veldig fredelig mann. Jeg liker ikke aggressive

Ingen andre har hjulpet oss. Uten de kristne hadde vi ikke overlevd. Dere har behandlet oss som om vi var kristne søsken. Dette kommer vi aldri til å glemme.

mennesker. Jesus preker kjærlighet og fred. Hans teorier er kompatible med mine.

Når jeg spør om han har tenkt å bli kristen, svarer han at det ikke er tillatt å forandre sin religion i Irak. Hvis han gjør det, kan han bli drept eller satt i fengsel. Det hjelper heller ikke at han har mange mullaer i familien.

- Muslimer som blir kristne, har svært ulike historier, men en fellesnevner er at de leser Bibelen og får tro på den Gud de møter der gjennom Jesus, forteller Khalida. Selv om mange irakere med

VIL DU STØTTE KHALIDA

Vi støtter Khalidas arbeid for flyktninger og farløse, i tillegg til annet arbeid gjennom lokale kirker, gjennom Operasjon Mobilisering. Du kan be og gi. Benytt kontonr. 3000 14 57922 og merk innbetalingen «Irak».

Etter at Saddam Hussein mistet makten i 2003, har ekstremisme og terror fått fritt spillerom i store deler av Irak. Det rammer ikke bare kristne. I Bagdad angriper sunnimuslimske ekstremister shiaer og omvendt.

- Dette har blant annet ført til at mange barn er blitt foreldreløse og kvinner er blitt enker, forteller Khalida. Da hun sluttet i universitetsjobben, fikk hun mer tid til sin store lidenskap; å hjelpe barna som har mistet sine fedre på grunn av terror. Det begynte i det små med noen kristne barn. I dag tar Khalida og teamet hennes på 15 personer vare på 5 500 barn og mødrene deres – både shiaer og kristne. De bor i svært fattige strøk uten elektrisitet og innlagt vann. I tillegg til å bidra med mat, hygieneartikler og skolepenger, arrangerer Khalida fester for barna i forbindelse med høytidene. Hun får med seg et bredt spekter av ulike kirker i Bagdad på dette. Av og til har også Khalida med seg et team av leger for å hjelpe barna og mødrene deres.

- Vi har bare råd til å hjelpe halvparten av familiene hver måned, så jeg ber Gud om at vi skal kunne hjelpe

Khalidas sønn Fadi reiser alltid sammen med henne. Her deler han ut mat til to kristne jenter som er fordrevet fra sine hjem.

alle, forteller Khalida. Mange muslimer spør henne hvor hun kommer fra, da disse slumstrøkene ligger opp til en time unna byen, og ingen andre bidrar med hjelp.

- Da sier jeg: Hjelpen er ikke fra meg.

Den er fra Jesus, som de kaller Isah. Og alle sier: Takk Jesus, takk Jesus.

Tatt av IS

Etter at hun mistet mannen brått i sykdom i 2007, er hun selv blitt enke. Derfor forstår hun ekstra godt deres situasjon. Sønnen Fadi drar alltid sammen med henne, da det ikke passer seg for en dame å reise alene i den irakiske kulturen.

- Mange sier til meg: Hvordan kan du dra til alle disse farlige stedene med din sønn? Men jeg er ikke redd. Vi ber alltid før vi drar til et sted, og jeg er sikker på at Gud ikke forlater meg.

En gang holdt det på å gå galt, da Fadi ble stoppet av IS på veien mellom Bagdad og Erbil. Med seg i bilen hadde han åtte shiamuslimske leger. Mer enn tjue mennesker ble drept foran ham, to av dem på bilen hans.

- Fadi hørte en stemme som sa til ham at han skulle si at de alle var kurdiske, og på mirakuløst vis lot IS dem alle dra videre. De ba om å få se passet hans, men la ikke merke til at det sto at han er kristen der. Da ville han nok blitt drept, forteller Khalida.

De tre brødrene hennes bor i Sverige, og vil gjerne at hun og barna skal komme seg i sikkerhet i Skandinavia.

- Men jeg kan ikke dra, for Gud valgte at jeg skulle bli født i Irak og ønsker at jeg skal være her. Jeg kan ikke forlate flyktningene og alle barna mine, avslutter Khalida med et smil.

FOKUS PÅ IRAK OG SYRIA

Allerede nå er det tid for å begynne å forberede Søndag for de forfulgte og Fakkeltog for forfulgte til høsten. I år fokuserer vi på Irak og Syria i disse to arrangementene – i solidaritet med våre trossøsken

Disse kristne barna har blitt fordrevet fra sine hjem av IS. Khalida hjelper dem med mat, klær og andre livsnødvendigheter.

- Bli venn med muslimer!

Norske studenter ble inspirert da pastor Ramazan talte om hvordan evangeliet kan leves og deles i en flerkulturell kontekst.

Tekst og bilde: Thea Elisabeth Haavet/Birgit Solbakken

I slutten av mars deltok den karismatiske pastoren fra Antalya Evangelical Church i Tyrkia på fagdag på Høyskolen for Teologi og Ledelse (HLT) i Norge. Temaet for dagen var «Å søke byens fred».

- Fagdagen vår tok opp tre viktige temaer. Vi ønsket å sette fokus på situasjonen til våre trossøsken som lever under forfølgelse. Det er alarmerende at antallet forfulgte kristne øker. Vårt andre fokus var hvordan vi som kristne kan bidra som positive samfunnsbyggere i et multikulturelt samfunn. Dagens tredje fokus var misjon rettet mot den muslimske verden og muslimske miljøer i vårt eget land. Som skole tror vi at kunnskap er viktig, og vi tror og håper at det vil føre til engasjement og handling, forteller studentpastor og studieveileder på HLT, Bente Sandtorp.

«Elsk muslimer»

Pastor Ramazan fortalte om sin trosreise frå islam til kristendommen, og talte om hvordan vi som kristne kan bygge bro til muslimer. Han la vekt på å be for dem og vise kjærlighet, bygge vennskspsrelasjoner basert på respekt og å unngå å stereotypisere muslimer og tro at alle er like.

- Hvordan var responsen på Ramazans innlegg?

- Studentene var begeistret over å få lytte til Ramazan. Hans innlegg var personlige. Han snakket ikke ut fra teorier, men fra erfaringer gjort i eget liv og menighet. Det skaper troverdighet, mener Sandtorp.

Over hundre norske studenter deltok, i tillegg til 100 svenske fra HLTs samarbeidsskole Akademi för Ledarskap och Teologi.

Studenter fra HLT ble veldig inspirert av Ramazan og kirken hans i Tyrkia. F.v: Emilie Bendiksen, Sara Louise Emmerhoff og Tonje Madeleine Ellingsen Ringvoll.

Vi spurte tre studenter på HLT:

1. Hva syns du om Ramazans vitnesbyrd?
2. Hvordan kan kirken i Antalya inspirere oss?

Emilie Bendiksen

1. Han forteller så levende og lett om hvordan han fikk et nytt liv etter møtet med Jesus. Det er så godt å høre andre fortelle om sitt møte med Jesus, og om hvordan han på merkelig vis kommer inn i folks liv.

2. Kirken i Antalya inspirerer oss til å være mer åpne. Det at de, som blir regnet som en minoritet i Tyrkia, klarer å stå rakrygget som kristne, gir meg som kristen inspirasjon til å gjøre det samme i min egen kontekst.

Tonje Madeleine Ellingsen Ringvoll

1. Jeg synes at måten han ble kristen på rørte ved meg. Han begynte å lese i Bibelen for å kunne argumentere mot kristendommen, men det ga han mange svar på store livsspørsmål. Det inspirerer også oss her hjemme til å lese mer i Bibelen.

Forfulgte kristne er et viktig fokus for HLT, som i tillegg til informasjonsbesøk fra Stefanusalliansen har dette som fast bønnetema på nattverdsamlingene.

2. Den inspirerer oss til å være mer fri-modige og stolte av troa vår. I Antalya tør kirken å gå ut til mennesker der det ikke finnes noen kirker. På den måten burde vi også tørre å stå opp for kirken og troen vår.

Sara Louise Emmerhoff

1: Det var veldig inspirerende og sterkt. Det er mye håp i sånne vitnesbyrd. At han som ikke har trodd på noe, plutselig får følelsen av evangeliet, er sterkt. Sånne historier styrker troen mi.

2: Menigheten i Antalya henger sammen etter gudstjenesten, spiser sammen, bader, leker og slapper av i solen sammen med slekt og venner. Slik kommer de lett i kontakt med andre mennesker som er på søken etter et fellesskap og nye bekjentskap. Det er inspirerende!

SE RAMAZANS TALER

Du kan se Ramazans innlegg på HLT på vår youtube-kanal Stefanus. Der kan du også se filmen om Antalya Evangelical Church og livet som kristen i Tyrkia.

SKOLEGANG GIR HÅP I SYRIA

Mangel på skolegang til barna er en av hovedårsakene til at kristne velger å emigrere fra krigsherjede Syria. Uten skolegang, ikke noe framtidshåp. Gjennom våre lokale partnere ønsker vi derfor å bidra til at barn og unge kan fullføre skolegangen sin.

Mange mister skoletilbudet fordi staten ikke lenger kan lønne lærerne, fordi skolene er bombet eller fordi skoleveien er for farlig. Våre partner har derfor startet lokale skoletilbud til barn og unge på ettermiddagen og kvelden.

Blant de kristne er det mange lærere, og ved å ansette disse, sørger vi også for et levebrød til familien. Skoletilbu-

det går til både muslimer og kristne. Gjennom skolehjelp får kristne et godt omdømme og fordommer brytes ned. Det hindrer også radikaliserings som følge av at unge mennesker ikke har noe å fylle dagene med.

Etterspørselen etter denne hjelpen er stor, og vår partner ønsker å utvide tilbudet. Takk for at du ber for og gir til vårt arbeid i Syria!